

Kai bibliotekininkas dalina ne tik knygą, bet ir širdį

„Skruzdės“ nominaciją pelnusi Egidija Baranauskienė bibliotekininkė dirba 36 metus.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Šiomet „Skruzdės“ nominacija (apdovanojimas, kuriuo pagerbiami Pasvalio krašto kultūros darbuotojai) buvo skirta Pajiešmenių ir Kraštų kaimo bibliotekų vyresniajai bibliotekininkei Egidijai Baranauskienei.

Darbai darbeliai

Egidija bibliotekininkė dirba 36 metus, 13 iš jų – Pajiešmenių bibliotekoje. Visus aktyvios ir idėjų nestokojančios moters darbus būtų sunku ir išvardinti: literatūriniai vakarai, poezijos šventės, parodos, plenerai, knygų sutiktuvės, kūrybinės dirbtuvės, įvairūs susitikimai ir t. t. Vien pernai Pajiešmenių kaimo bibliotekoje Egidija suorganizavo 42 renginius.

Randa kelią ir į skaitytojų širdis – pernai kaimo biblioteka, kurioje dirba Egidija, sulaukė per 6 000 lankytojų.

Organizuodama renginius ir kitas veiklas Egidija neapsiriboja vien naujų skaitytojų ir lankytojų pritraukimu, jai rūpi ir kokybiškas bendruomenės narių užimtumas, skaitymo džiaugsmo suteikimas. Bibliotekoje jau šeštus metus aktyviai veikia skaitytojų klubas „Atviras visiems“, kuris bendrauja ir palaiko glaudžius ryšius su kitais rajono knygnešiojais.

Kai bibliotekininkas dalina ne tik knygą, bet ir širdį

Viktoras STANISLOVAITIS

(Atkelta iš 1 p.)

Egidija yra subūrusi grupę savanorių (moksleivių, studentų, mokytojų, kultūros darbuotojų), kurie yra aktyvūs pagalbininkai įvairiose bibliotekos inicijuojamose veiklose.

Egidija Baranauskienė bendradarbiauja su kolegėmis bibliotekininkėmis, yra aktyvi Lietuvos bibliotekininkų draugijos narė nuo 1990 metų.

Gimtieji Gustoniai

Tvankią popietę užsukę į Pajiešmenų biblioteką buvome tikri, jog lankytojų nebus. Klydome. Jauna mama kartu su sūneliu rinkosi pasakų knygas.

Nors renovuotoje bibliotekoje maloniai vėsu, karštą dieną kalba savaime ima sukstis apie Pajiešmenų tvenkinio gaivą. Iš čia mintimis nusikeliame į ajerais kvepiančią Mūšą ir jos pakrantėje įsikūrusį Gustonių kaimą, kuriame gimė, augo ir iki šiol su sūnumi Martynu gyvena Egidija.

Moteris anksti išsiskyrė, tad sūnui teko atstoti ir tėvą, ir motiną. Viename pokalbyje Martynas užsimins, jog būtent mamos dėka pradės anksti skaityti, o vaikystėje įdiegta meilė knygai išliks visam gyvenimui. Sūnaus ryšys su mama iki šiol ypatingas. Kartu gyvena, kartu rūpinasi šešiamėčiu Martyno sūnumi, kartu važiuoja į darbą. Martynas pirmiausia atveža mamą į Pajiešmenius, o tik po to skuba į darbą Pasvalio priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje. Vakare kartu grįžta namo.

– Mūša pati gražiausia pavasa-

Į Pajiešmenų biblioteką užsuka ir jaunas, ir senas.

rį. Kai patvinsta, viskas sužaliuoja, čiulba daugybė paukščių, plaukioja gulbės. Tą reikia pajusti, – mintimis į vaikystę grįžta Egidija. – Gustoniai – nedidelis kaimas, bet vaikų anuomet buvo labai daug. Kiekvienoje šeimoje po keturis penkis. Kai važiuodavom į mokyklą Joniškėlyje – apypilnis autobusas būdavo.

Egidija – trečias vaikas keturias atžalas užauginusioje Onos ir Jono Vasauskų šeimoje. Tėtis dirbo mechanizatoriumi, o mama (ji sirgo onkologine liga, tad rūpestingas vyras neleido dirbti) rūpinosi vaikais ir ūkiu.

Kaip pasakoja Egidija, ūkiškai

gyvenusioje šeimoje daug vietos knygų skaitymui nebuvo, tačiau jos buvo labai gerbiamos ir branginamos. O ypač viena – 1904 metais Čikagoje išleista „Naujas pilnas orakulas. Knyga burtų, monų ir visokių paslapčių“.

– Tėtis ją vadino „šimtamečiu“, nes ten buvo surašyti orų spėjimai iki pat 2000 metų. Kolūkio pirmininkas kiekvieną pavasarį atvažiuodavo ir klausdavo, kokius orus tais metais žada „šimtametis“. Ši knyga ir tėčio ketvirtos klasės tikybos vadovėlis būdavo saugiai padėti, kad mes nepaimtume ir nesuplėšytume.

Parengiamąją klasę, tokia buvo organizuojama likus dešimčiai dienų iki mokslo metų pradžios, Egidija lankė dabar jau neišlikusiame pastate, kuris stovėjo ant lauko, nuošaliau kaimo. Čia mokė jos teta Aldona Židonienė, kuri vėliau visą amžių dirbo Joniškėlio vidurinėje mokykloje pradinę klasių mokytoja.

– Pradinė mokykla buvo pačiuose Gustoniuose. Visas tris klases mokė viena mokytoja Gurskienė. Klasės nedidelės: po keturis – šešis vaikus. Kiek atokiau kaimo, ten, kur dabar įsikūrusi kaimo turizmo sodyba „Mūšos vingis“, buvo parduotuvė. Mums reikėdavo su rogutėmis nuvažiuoti ir atvežti maisto – bandelių, sausainių, konservų. Pamenu, paimdavome „Gaidelio“ sausainius, pripildydavome prie karšto stačiamalkio *pečiaus* sienos ir „kepdavome“...

Vidurinę mokyklą Egidija baigė Joniškėlyje.

– Turėjome labai gerą auklėtoją Zitą Tamošiūniene, kuri mums suteikė galimybę daug keliauti. Su klase važiuodavome į kolūkių linų rauti, burokų ravėti ir t. t. O gautus pinigus skirdavome kelionėms. Buvome išvažiuavę į Gruziją, Jerevaną, Leningradą.

Ir valytoja, ir psichologė

Po vidurinės – mokslai Rokiškio kultūros mokykloje. 1988 metais ją baigė ir gavo paskyrimą į Kraštų biblioteką.

– Kraštai anuomet klestėjo. Gamykla, valgykla, parduotuvė, pradinė mokykla, biblioteka. Gyveno per 300 žmonių. Šokiai, filmai, renginiai. Kadangi beveik visi dirbo plytinėje, savo ūkelių neturėjo, tai laisvu laiku dažniausiai skaitydavo. Kai ateidavo knygų, tai visą maišioką prisikraudavo.

Prieš tryliką metų gavo pasiūlymą dirbti Pajiešmeniuose. Nepaliko

ir Kraštų, ten skaitytojų Egidija laukia pirmadieniais.

– Kai pradėjome dirbti, nebuvo tokių reikalavimų, kaip dabar. Išdavinėjom knygas, surengdavom vieną kitą literatūrinę popietę, kokią parodą ir viskas. Dabar bibliotekininkas – universalus žmogus, o ir pati biblioteka išaugo iš savo rėmų ir virto daugiafunkčiu centru.

Bet ar tarp tų visų pridėtinių veiklų ir funkcijų lieka vietos knygai?

– Lieka. Juk yra ir jaunų šeimų, ir senjorų. Ypač pastariesiems reikia knygų. Bene seniausia mūsų bibliotekos skaitytoja – čia pat, Pajiešmeniuose, gyvenanti Kazlauskienė. Jai – 92 metai. Pati iki bibliotekos nebeateina, tai aš jai užnešu. Labai mėgsta lietuvių autorių knygas. Apskritai jie į biblioteką eina ne tik dėl knygos, bet ir pabendrauti. Aš kartais juokauju, kad bibliotekininkė dabar ir valytoja, ir psichologė, ir kunigas. Būti išklaustyta – vyresnio amžiaus žmogui labai svarbu.

Bibliotekininkė sako, jog jos bibliotekoje tiek knygų, kad visoms perskaityti neužtektų ir gyvenimo. Tačiau ką rekomenduoti vienam ar kitam skaitytojui, tikrai žino.

– Vieniems patinka detektyvai, kitiems istoriniai ar meilės romanai. Vos gavusi naują knygų siuntą jau žinau, kam skambinsiu ir kviesiu užsukti į biblioteką. Beje, pajiešmeniečiai ir patys labai daug knygų mums dovanoja. Perskaito ir atneša, kad kiti galėtų pasimėgauti.

Egidijos tėvai Ona ir Jonas Vasauskai.

O kaip su skolininkais?

– Stengiuosi susitarti gražiuoju. Pamatai, paprašai – ir atneša. Niekur juk nepabėgs, viename kaime gyvename, – šypsosi bibliotekininkė.

Moteris prasitaria, jog dabar prie jos lovos padėta kraštiečio Dariaus Žiūros knyga „Diseris“.

– O jei reikėtų įvardinti mėgstamiausią knygą, iš visų skaitytų pasirinkčiau italų rašytojos Susan-

Gustonių pradinės mokyklos moksleivė Egidija Vasauskaitė.

nos Tamaro kūrinį „Eik, kur liepia širdis“, kurioje autorė nagrinėja žmogaus gyvenimo esmę. Ją skaičiau gal tris kartus.

Kai duodi

Išsikalbam. Apie kasdienybę, apie tai, kad vargu ar jauną žmogų dabar prikviestum dirbti bibliotekoje, ir apie... tylą.

– Tai, kad kaimas traukiasi, mažėja, ypač pasijuto pernai, kai Pajiešmeniuose užsidarė mokykla. Buvo gyvybė, klegesys. Dabar ta tyla labai spengianti. Laimei, dar yra vaikų darželis. Labai gražiai ir su jais, ir su bendruomene, ir su kultūros namais draugaujame. Ir žmonės čia – iš didžiosios raidės. Niekuomet nepavargsiu tai kartoti. Kūrybingi, darbštūs, atviri. 2017 m. atsiradęs skaitytojų klubas tam ir buvo įkurtas, kad juos visus suvienytų. O kur dar bibliotekos savanoriai?! Logopedė Rita Lauraitienė, pedagogė Birutė Palijanskienė, edukatorė Rita Šauklėnė, Edita Anilionienė ir t. t. Be jų čia nieko nebūtų.

Egidija tarsi bando savo nuopelnus permesti kitiems, bet aš primenu, jog Skruzdės apdovanojimą pelnė jinai. Ir daugybę darbų, pelniusių aplinkinių pagarbą, padarė ne kiti, o ji.

– Jei nieko neduos, niekas pas tave ir neateis. Ar sunku iškepti kokį pyragą? Kitas atsineša arbatos. Suėjus pasitariam, ką nors sugalvojam, padarom. Laiminga šiame darbe. Einu į jį su džiaugsmu.

Aidos GARASTAITĖS
ir asmeninio albumo nuotr.